

Ändringshistoria

Datum	Version	Ändrad av	Ändringar
2014-05-22	1		Skapat dokument
2014-08-11	1.1	Mari Nilsson	Div redigeringar Ny logga Kartor
2017-03-09	1.2	Hans Sandberg	Slutjustering

Arbetsplan för N2000-området Askö SE0220439 projektet Life Coast Benefit LIFE12 NAT/SE/000131

Objektskod och namn: SE0220118, Askö

Åtgärder:

- A4 Arbetsplan för objektet
- A7 Upphandlingar
- C1 Restaurering av gräsmarker
- C2 Hamling av träd
- C4 Bygge av kajer och traktorvägar
- C6 Naturvårdsbränning
- D2 Uppföljning av gamla träd och läderbagge
- E4 Anordningar för friluftslivet

Kommun: Trosa

Mittkoordinater: N/E 6521913/6544386

Regional genomförare: Anna Ingvarsson och Hans Sandberg, länsstyrelsen i Södermanlands län.

Fastighetsbeteckning/Markägare: Askö 1:1/Naturvårdsverket

Bilagor

1. karta över projektets åtgärder enligt ansökan
2. karta över projektets åtgärder som genomförs

Postadress
611 86 NYKÖPING

Besöksadress
Stora torget 13
sodermanland@lansstyrelsen.se

Telefon
0155-26 40 00 växel

Telefax
0155-26 71 25

E-post

Organisationsnr
202100-2262

PlusGiro
35174-2
www.lansstyrelsen.se/sodermanland

Bankgiro
5051-8653

Faktureringsadress
FE 98

Internet

833 83 STRÖMSUND

Om Projektet Life Coast Benefit

Projektet Life Coast Benefit kommer att genomföra olika åtgärder i 45 olika N2000-områden utmed kusten i Södermanland, Östergötland och Kalmar. Störst andel av åtgärderna riktas mot restaurering av igenväxande marker i skärgårdens gamla odlingslandskap. Skärgårdens arkipelag av öar, holmar, kobbar och skär har brukats långliga tider vilket bevarat livsmiljöer för en speciell fauna och flora. Idag har villkoren för ett småskaligt brukande försämrats vilket, tillsammans med skärgårdens speciella logistikförhållanden, gör det extra angeläget att satsa på åtgärder för att bevara och förstärka de natur- och kulturvärden som är knutna hit.

Beskrivning av objektet

Natura 2000-mrådet omfattar allt mark- och vattenområde som tillhörde den ursprungliga kronoparken Askö. Askö är en av de största öarna i Sörmlands skärgård. Den har en för kusttrakten typisk topografi med sprickdalslandskap dominerat av hållmarker och med relativt stora höjdskillnader. Askö har genom sina många och ofta kulturpräglade vegetationstyper en för skärgården ovanligt stor artrikedom. Sällsynta, i nutiden minskande arter som pukvete och honungsblomster, lever ännu kvar inom naturbetesmarkerna vid gården Södra Askö. I betesmarkerna förekommer också jungfrulin, solvända, sumpgentiana och Adam och Eva. Sandstrandsfloran är också intressant med inslag av sandstarr, marviol, strandärt och strandråg. På Askös skjutfält finns en säregen insektsfauna och här förekommer blåvingad gräshoppa och bivarg, den förstnämnda arten påträffas normalt på Öland och Gotland. Årligen ses apollofjäril på ön.

Skogsmarken uppvisar en stor mångfacettering. På norra delen av ön karaktäriseras miljön av en småkuperad terräng med en frodig barrblandskog omväxlande med kärr och hållmarker. Även ekskog av lundkaraktär finns på denna del av ön. Trädsiktet utgörs här av grov ek, ask, oxel, rönn och hassel. Lövskogen och framförallt ekarna hotas numera av allvarlig igenväxning av gran. I de centrala delarna av ön består barrskogen av mossrika risskogar och av hållmarkstallskogar. I delar av skogsmarken väster om laboratoriet förekommer 200-åriga tallbestånd som ursprungligen skyddades som domänreservat när ön ägdes av Domänverket.

Askös omgivande vatten är ur naturvetenskaplig synpunkt ett mycket intressant skärgårdsområde. Av stort intresse är den brackvattenekologiska forskning som pågår i området. De kustnära undervattensmiljöerna runt Askö är mycket varierande och artrika. Här finns värdefulla undervattensängar av ålgräs och ett stort antal undervattensväxter, t ex den rödlistade kransalgen raggsträfsse (*Chara horrida*).

Genom etableringen av Askölaboratoriet 1961 har viktig marinbiologisk forskning utvecklats och är numera av stor nationell och internationell betydelse. Sedan 1980 är området nationellt och internationellt referensområde för miljöövervakning. Sammanfattningsvis kan sägas att Askölaboratoriet, numera fältstation för Stockholms Marina rum vid Stockholms universitet, är välkänt i forskningssammanhang. Askölaboratoriet används även för annan biologisk och kvartärgeologisk och marinarkeologisk utbildning. Askö med omgivande skär och kobbar har en särskild attraktionskraft för sjöfåglar och rovfåglar. Under vintern uppehåller sig stora mängder med alfågel runt ön och flera öar är fågelskyddsområden.

Askö har en intressant geologi med bland annat en stor moränavlagring i söder med ursvallade klapperstensfält. Storsand är ett exempel på ett välutbildat svallsandsområde. Olika kalkhaltiga bergarter förekommer på delar av ön (djupgrönsten och leptit) och påverkar lokalt vegetationen. På Södra Askö finns en mycket intressant bebyggelse vid Askötorp, som man tror kan ha sitt ursprung från skärborgarna från Trosas verksamhet här ute. Sjöbodarna på Södra Askö och Sandviken samt bebyggelsen vid Askötorp har ett stort kulturhistoriskt värde. Markanvändningen uppvisar lång kontinuitet, den odlade marken brukades som åker från minst 1700-tal fram till 1960. Då belägg finns för bebyggelse år 1568 är det rimligt att anta att marken har brukats kontinuerligt. Det finns tre dokumenterade fornlämningar på Askö och intilliggande skär. Askö tillhör skärgårdens pärlor för bad och friluftsliv och är ett mycket populärt utflyktsmål. Framförallt Storsand har många besökare under sommaren. I övrigt finns det skyddade vikar för övernattnings med båt och goda möjligheter för vandring.

Asköområdet ingår i ett område som är av riksintresse för naturvården och friluftslivet enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Vidare ingår området i ett kustområde som i sin helhet är av riksintresse enligt 4 kap. 1-2 §§ miljöbalken. Riksintresse för yrkesfisket enligt 3 kap 5 § miljöbalken berör de allra östligaste delarna av reservatets vattenområde. Arkipelagen finns upptagen i länsstyrelsens naturvårdsprogram med högsta naturvärde (objekt nr 80-170). Större delen av den fasta marken på Askön ingår i nätverket Natura 2000. Delar av huvudön Askö ingår i Naturvårdsverkets nationella bevarandeplan för odlingslandskap. I Naturvårdsverkets rapport 4693 Marina reservat i Sverige ingår Askö som en del av ett i landet prioriterat större marint skyddsvärt område omfattande Landsort/ Hartsö/Askö/ Landsortsdjupet. Askö-Hartsöområdet är vidare utpekade av Naturvårdsverket som ett s.k. Baltic Sea Protected Area (BSPA) som ingår i Helsingforskommissionens (HELCOM:s) nätverk av skyddsvärda marina områden i Östersjön.

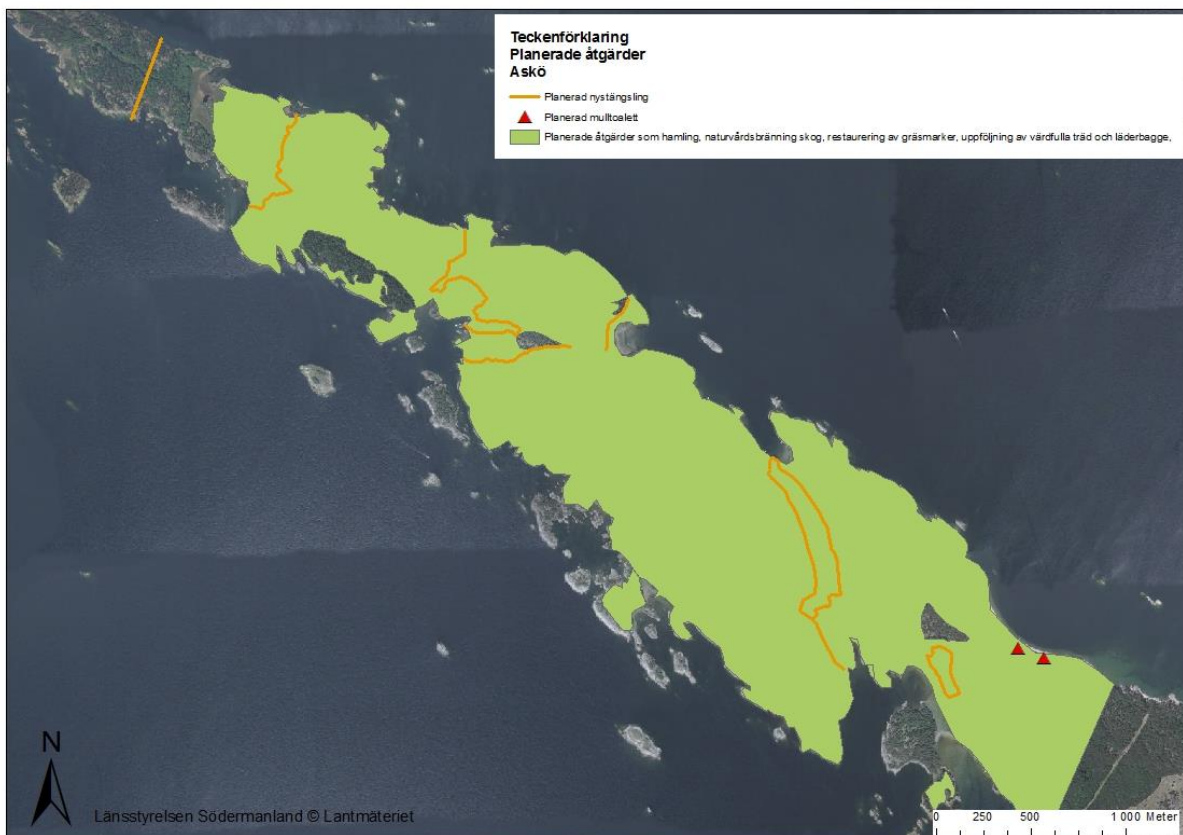
Det främsta hotet mot det marina området är risken för fartygsolyckor i farleden upp mot Södertälje och Mälaren i reservatets östra del. Tunga fartygstransporter sker regelbundet. Fritidsbåttrafiken fortsätter att öka och utvecklas mot allt större båtar. Vissa grunda områden som Storsand med värdefulla marina miljöer utsätts för ankringsskador och risk för utsläpp från båttoaletter. Fysiska störningar på mjukbotten från bottenrålning, muddringar och liknande som kan leda till uppgrumling som kan skada marina växter och djur. För odlingslandskapet på Askö har den ökande tillväxten av vildsvinsstammen blivit ett hot mot jordbruket och därmed hävden av ängs- och hagmarker.

Syfte & mål

Det övergripande syftet med Natura 2000-området är att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade naturtyperna så att området bidrar till den biologiska mångfalden i landskapet och länet.

Natura 2000-området Askö är ett sammanhållet och förhållandevis oexploaterat skärgårdsområde med dess höga naturvärden, särpräglade geologi, stora kulturvärden, värdefulla växt- och djurliv, samt stora värde för friluftslivet. Syftet med åtgärderna är att restaurera hagmarker, strandängar och skogsbetesmarker som under 1900-talet växt igen.

Planerade åtgärder:

Karta 1. Karta över projektets åtgärder enligt ansökan.

Action A4 Arbetsplan

Genomförs:

Arbetsplanen var huvudsakligen klart i januari 2016. Planen har gjorts helt klar i mars 2017.

Beskrivning och motivering:

För varje område inom LIFE Coast Benefit-projektet tas en arbetsplan fram för att tidsätta, kvalitetssäkra och beskriva åtgärderna som ska genomföras inom projektet.

Action A7 Upphandlingar

Genomförs:

De manuella rövningar som skett 2016-2017 inom reservatet har utförts med stöd av ramavtal 114-6653-2014 (enklare manuella tjänster). De maskinella avverkningar som skett har genomförts med stöd av ramavtal 512- 5494-2012 (maskinella tjänster). Arrendatorn Johan Wenngren har utfört viss risplockning. Stängslingsuppsättning avropas från ramavtal 521-2501-2015 (ramavtal stängsel). En upphandling av stubbfräsning pågår våren 2017. Upphandling pågår kring naturvårdsbränningen (512-403-2017).

Beskrivning och motivering:

På Askö är det en mängd landskapsvårdande åtgärder som genomförs. För ändamålet har flera upphandlingar genomförts. På grund av att arrendatorn Johan Wenngren inte har tid att utföra naturvårdsuppdrag inom LIFE-projektet har entreprenörer från fastlandet nyttjats. Bland annat har Janne Linder m.fl varit på Askö.

Action C1 Restaurering av gräsmarker

Genomförs:

Uppdraget att ta bort igenväxningsvegetation har utförts av Göranssons entreprenad och Sala naturvård AB under hösten 2016. Bränning av ris och utskeppning av brännved genomfördes hösten 2016.

I action C1 ingår följande åtgärder:

- Bete två säsonger efter genomförd restaurering
- Fräsning/tuvbearbetning av strandängar (2 ha)
- Nystängsling med elstängsel (drygt 6 km)
- Restaurering skogsbete (85 ha)
- Utbyte av stängsel till en bättre lösning, borttagning av gammalt stängsel (5,0 km km)

Beskrivning och motivering:

Naturvårdsuppdragen har utgjorts av frihuggning av gläntor, risplock, plockhuggning och röjning av öppet bete. Den skogsbetesareal som har restaurerats uppgår till ca 100 hektar. Denna areal överskrider den planerade arealen. Därtill kommer ängsmark som har restaurerats.

Action C2 Hamling av träd

Genomförs:

Hamlingen har påbörjats i aug 2016 och kommer fortsätta under 2018.

Beskrivning och motivering:

Merparten av hamlingen består av enklare typ av förstagångs hamling. Engreppsskördare har delvis använts.

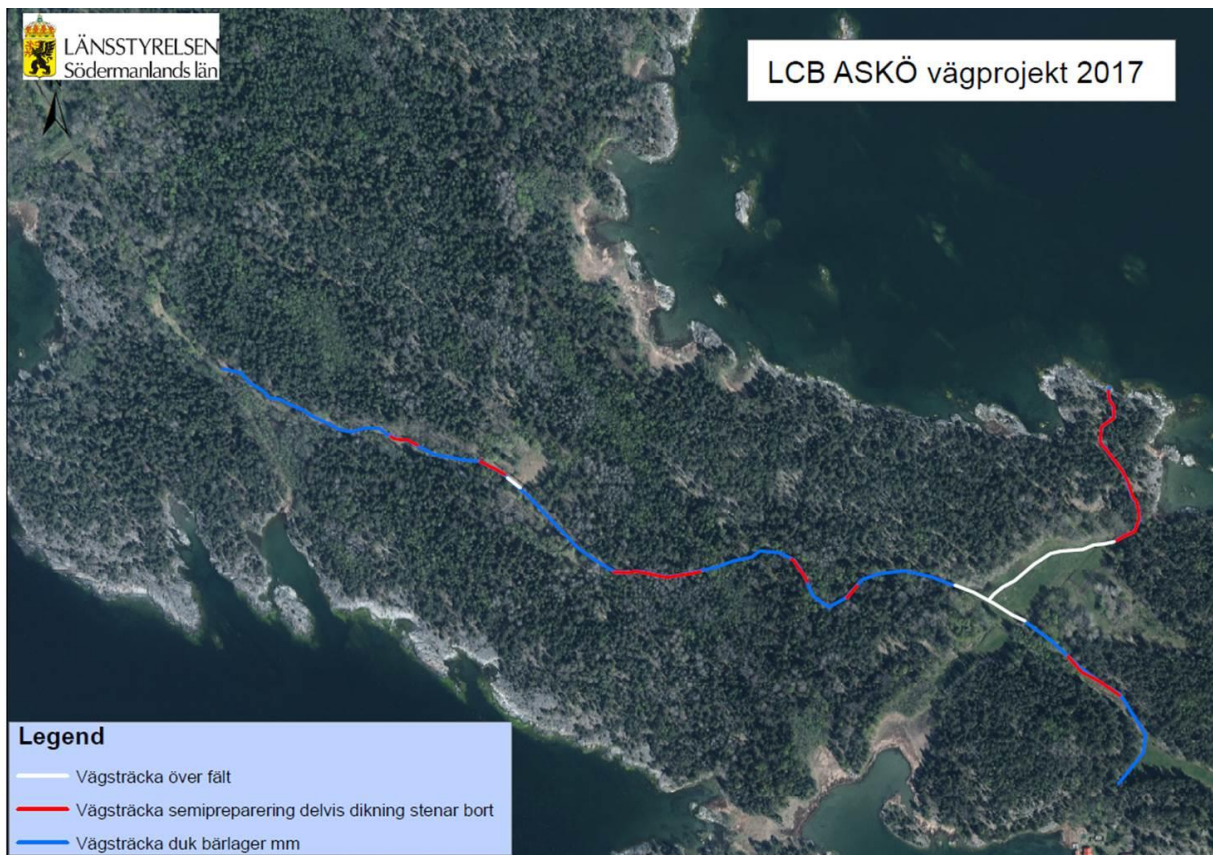
Action C4 Bygge av kajer och traktorvägar

Genomförs:

Vägen har planlagts under hösten 2016 och kommer byggas under april 2017.

Beskrivning och motivering:

Total väg längd 1700 meter, varav 800 meter byggs (blått på kartan), 300 på öppna fält ingen preparation (vit på kartan), 500 meter delvis preparerad (rött på kartan) och 100 väg utan något nytt material ovanpå, se bild nedan.

Action C6 Naturvårdsbränning

Genomförs:

Upphandling pågår kring naturvårdsbränningen (512-403-2017) och kommer genomföras under sommaren 2017.

Beskrivning och motivering:

Bränningen kommer utföras enligt den plan som finns. Eftersom bränningen görs på en ö kommer brandutrustning att fraktas från fastlandet till Askö.

Action D2 Uppföljning av värdefulla träd och läderbagge.

Genomförs:

Inventering av skyddsvärda träd pågår på Askö (har utförts till 90%).

Beskrivning och motivering:

En särskilt framtagen trädapplikation (av Ist i Kalmar län) används för ändamålet. De funna har legat till grund för de frihuggningar som gjorts på Askö under 2016.

Action E4 Anordningar för friluftslivet

Länkar:

http://www.lansstyrelsen.se/sodermanland/SiteCollectionDocuments/sv/djur-och-natur/skyddad-natur/naturreservat/trosa/asko/beslut_asko_marint.pdf